

Svar på fullmäktigemotion 1/2019: Fullmäktigemotion för ibruktagande av deltagande budgetering för att öka kommuninvånarnas möjligheter att delta och transparensen i kommunens verksamhet (fge)

Kommunstyrelsen 13.02.2023 § 58
1042/02.02.02/2022

Kommunfullmäktige 28.1.2019 § 9

De Grönas fullmäktigegrupp lämnade följande motion vid kommunfullmäktiges sammanträde 28.1.2019:

"I Kyrksläotts kommunstrategi för åren 2018–2021 som godkänts av fullmäktige lovar man öka kommuninvånarnas möjligheter till deltagande. I strategin har öppenhet valts som en av Kyrksläotts värden. En grundläggande uppgift definieras som "Välbefinnande för Kyrksläottsbor - yhdessä, tillsammans!"

Kommunallagen förutsätter att kommuninvånarna och de som utnyttjar kommunens tjänster har rätt att delta i och påverka kommunens verksamhet. Lagen förpliktar fullmäktige att sörja för mångsidiga och effektiva möjligheter att delta och uppmuntrar till att ta med invånarna i t.ex. ekonomiplaneringen.

Deltagande budgetering är ett konkret sätt att öka invånarnas beslutanderätt och agerande samt stärka öppenheten i beslutsfattningen. I deltagande budgetering ger man invånarna möjlighet att påverka ekonomiplaneringen och -utvecklingen i sin egen kommun. Deltagande budgetering kan genomföras på olika sätt och det har gjorts försök med uppmuntrande resultat i flera av Finlands kommuner. I t.ex. Helsingfors anvisar man årligen ett visst anslag för genomförande av invånarnas idéer. Helsingforsborna röstar om idéerna som inkommit och de idéer som fått flest röster förverkligas. T.ex. i Tusby har man också provat på deltagande budgetering. Som bäst skapar deltagande budgetering samarbete mellan olika aktörer och hjälper till att anvisa offentliga medel effektivt enligt kommuninvånarnas behov och önskemål.

För att öka kommuninvånarnas möjligheter att delta och för att strategin skall förverkligas förslår vi undertecknade att kommunen utreder möjligheten att genomföra deltagande budgetering i Kyrkslätt och framställer ett förslag till försök med deltagande budgetering. Förslaget skall färdigställas så att försöket med deltagande budgetering kan tas i beaktande i budgeten 2020.

Kyrkslätt 28.1.2019

Gröna fullmäktigegruppen"

Motionen hade undertecknats av följande fullmäktigeledamöter och ersättare: Sanni Jäppinen, Reetta Hyvärinen, Anna Kylmänen, Maarit Orko, Anna- Mari Toikka, Saara Huhmarniemi, Elina Utriainen, Pirkko Lehtinen, Markus Myllyniemi, Jukka Tammi, Pekka Oksanen, Johanna Fleming, Noora Piili, Minna Hakapää, Kari Hujanen, Marjut Frantsi- Lankia, Outi Saloranta- Eriksson, Antti Kilappa, Linda Basillier, Tony Björk, Miika Engström, Antti Salonen, Patrik Lundell, Carl- Johan Kajanti, Rita Holopainen, Piia Aallonharja, Kati Kettunen, Anni- Mari Syväniemi, Kim Åström, Katarina Helander, Timo Haapaniemi, Ulf Kjerin och Anders Adlercreutz.

Beslut Kommunfullmäktige beslutade sända motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunstyrelsen 13.02.2023

Beredare ekonomidirektör Esa Lindell, kommunjurist Hannu Sorvari,
fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi

Sedan år 1995 har kommunallagen allt tydligare betonat att kommunen självständigt ska ordna sin egen förvaltning. Kommunens uppgift som en ledare för den lokala utvecklingen och som en tryggare av välfärdstjänster har betonats i samband med att de formella administrativa uppgifterna minskat. Kommunens förnyande verksamhetssätt beskrivs i en särskild paragraf om kommuninvånarnas möjligheter att delta och påverka. Skalan för påverkningsmöjligheterna utgörs då ofta av förhållandena till och förbättringsönskemålen angående människans egen näromgivning. Denna ifrågasättande paragraf (i nuläget kommunallagen 22 §) har uppdaterats år 2019. Enligt första momentet ska "kommuninvånarna och de som utnyttjar kommunens tjänster ha rätt att delta i och påverka kommunens verksamhet. Fullmäktige ska sörja för mångsidiga och effektiva möjligheter och sätt att delta och påverka." I lagen ingår en förteckning med sex exempel över deltagande- och påverkansåtgärder som kan främjas. I den beskrivs hur deltagande och påverkan kan förverkligas. Den fjärde punkten i förteckningen uttrycker en direkt hänvisning till främjande av deltagande budgetering: "- - möjligheter att delta i ekonomiplaneringen ordnas." Deltagande budgetering ökar växelverkan mellan invånarna och myndigheterna samt skapar mer öppen diskussion och öppnare beslutsfattande. Det är ett sätt för att identifiera invånarnas behov och inkludera dem i beslutsfattandet.

I Kyrkslätt kommunstrategi ingår målsättningar enligt vilka man ska satsa på delaktighet och på invånare. I budgeten för år 2023 ingår dessutom ett bindande mål om att utreda metoderna för att genomföra deltagande budgetering.

Motionen är från år 2019, men exempelvis i budgeten för år 2022 ingår inga yttranden om deltagande budgetering. Budgetförslaget för år 2023 är på så sätt progressivt och i den har i enlighet med den förnyade kommunstrategin skrivits in målsättningar för deltagande budgetering.

Deltagande budgetering används nuförtiden i flera kommuner, särskilt i stora städer så som Helsingfors och Tammerfors. Det har också uppgjorts myndighetsutredningar i vilka man gått igenom budgetprocessens skeden samt resultaten av försöken. Gemensamt för processerna för deltagande budgetering är att först beslutar man bevilja en viss summa till fördel för en viss befolkningsgrupp. En sådan befolkningsgrupp är ofta mindre än hela kommunens befolkning. Summan kan exempelvis användas för ungas, äldres eller exempelvis för en viss kommundels invånares väl. Budgeteringens målsättning finns i utgångsläget, men bara på en allmän nivå. De som deltar i budgeteringen har som uppdrag att organisera, exempelvis genom sammanträdesförfarande, tillsammans föra målsättningen vidare och tillsammans besluta om användningsobjekten för det fastställda beloppet. De som deltar i budgeteringen håller samtidigt tät kontakt med kommunens myndigheter. Kommunen har som uppgift att assistera, styra och genomföra verkställigheten av processen, men inte att använda budgetmakt.

Det finns olika alternativ för det praktiska genomförandet av deltagande budgetering. Exempelvis har man i Riihimäki redan flera år tillämpat följande modell för deltagande budgetering: kommuninvånare och olika medborgargrupper, så som föreningar som är verksamma i kommunen, har möjlighet att på en gemensam elektronisk plattform komma med idéer om objekt som kunde anvisas medel från anslaget på 100 000 euro. De idéer som understötts av minst tio besökare på idéplattformen och som är genomförbara ur kommunens synvinkel framskrider till omröstning. Röstberättigade är alla 12 år fyllda kommuninvånare. Vid en nyligen (31.1.2023) ordnad omröstning i Riihimäki valdes tio invånaridéer till genomförande av de ursprungliga sjuttio. Den populäraste idéen var att öka antalet allmänna skräpkorgar (8 500 euro). Förslaget om att öka antalet skräpkorgar fick 244 röster. På andra plats kom en idé om att ordna parkmåltider för barn och unga i Riihimäki under sommarlovet (12 000 euro). Därtill valdes också bland annat följande idéer: ordna rekreationsdagar för närståendevårdare, bygga en laglig graffitivägg samt reparera cykelvägar. De idéer som genomförs är just de idéer som fått flest röster av stadsborna. Om budgeten för en idé som haft framgång i omröstningen skulle ha överskridit den resterande totala budgeten, hade den idé som fått näst mest röster och som är genomförbar valts.

Föredragande

Tf. kommundirektör Anna-Kaisa Kauppinen

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar

1

att i samband med givande av budgetramen för år 2024 fattas beslut om sättet för genomförande deltagande budgetering och det reserveras ett anslag för genomförandet

2

ge kommunfullmäktige redogörelsen som svar på fullmäktigemotion nr 1/2019 och föreslå att fullmäktige anser att svaret är tillräckligt och motionen slutbehandlad.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutade enhälligt enligt förslaget.

För kännedom

kommunfullmäktige